HATÁROZATOK

A TANÁCS 2010/461/KKBP HATÁROZATA

(2010. július 26.)

az Átfogó Atomcsendszerződés Szervezete (CTBTO) előkészítő bizottsága monitoring- és ellenőrzési képességeinek megerősítése céljából, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében folytatott tevékenységeinek támogatásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 26. cikke (2) bekezdésére és 31. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2003. december 12-én elfogadta a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégiát (a továbbiakban: a stratégia), amelynek III. fejezete tartalmazza a szóban forgó fegyverek elterjedése elleni küzdelem érdekében az Európai Unióban és harmadik országokban egyaránt meghozandó intézkedések listáját.

(2) Az Unió aktívan hajtja végre ezt a stratégiát, valamint az annak III. fejezetében felsorolt intézkedéseket, különösen a többoldalú intézmények – mint például az Átfogó Atomcsendszerződés Szervezetének (CTBTO) ideiglenes technikai titkársága – által végrehajtott egyedi projektek támogatására felszabadított pénzügyi források biztosítása révén.

(3) A Tanács 2003. november 17-én elfogadta a tömegpusztító fegyverek és a hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásáról szóló többoldalú megállapodások egyetemessé tételéről és megerősítéséről szóló 2003/805/KKBP közös álláspontot [1]. Az említett közös álláspont szorgalmazta – többek között – az Átfogó Atomcsendszerződés (CTBT) aláírásának és megerősítésének előmozdítását.

(4) A CTBT aláíró államai úgy határoztak, hogy a CTBT hatékony végrehajtása céljából – a CTBTO létrehozásáig – felállítanak egy jogképességgel felruházott és nemzetközi szervezetként elismert előkészítő bizottságot.

(5) A CTBT mielőbbi hatálybalépése és egyetemessé tétele, valamint a CTBTO előkészítő bizottsága monitoring- és ellenőrzési rendszerének megerősítése a stratégia fontos célkitűzései. E tekintetben a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság által 2006 októberében és 2009 májusában végrehajtott nukleáris kísérletek ismételten felhívták a figyelmet a CTBT mielőbbi hatálybalépésének fontosságára és a CTBT monitoring- és ellenőrzési rendszere meggyorsított kiépítésének és megerősítésének szükségességére.

(6) A CTBTO előkészítő bizottsága elvállalta annak meghatározását, hogy ellenőrzési rendszerüket miként lehetne a legmegfelelőbb módon megerősíteni többek között a nemesgázokra vonatkozó monitoring terén való képességfejlesztés és az aláíró államoknak az ellenőrzési rendszer végrehajtásába történő teljes mértékű bevonására irányuló erőfeszítések révén.

(7) A stratégia végrehajtásának keretében a Tanács elfogadott három együttes fellépést a CTBTO előkészítő bizottsága tevékenységeinek támogatásáról: a 2006/243/KKBP együttes fellépést [2] a képzés és a monitoring- és ellenőrzési rendszere kapacitásának megerősítése terén, illetve a 2007/468/KKBP [3] és a 2008/588/KKBP [4] együttes fellépést az előkészítő bizottság monitoring- és ellenőrzési rendszere kapacitásának megerősítése érdekében.

(8) Ezt az uniós támogatást folytatni kell.

(9) A CTBTO előkészítő bizottságát meg kell bízni ezen határozat technikai végrehajtásával,

[1] HL L 302., 2003.11.20., 34. o.

[2] HL L 88., 2006.3.25., 68. o.
[3] HL L 176., 2007.7.6., 31. o.
[4] HL L 189., 2008.7.17., 28. o.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégia (a továbbiakban: a stratégia) egyes elemeinek folyamatos és gyakorlati végrehajtásának biztosítása céljából az Unió támogatja az Átfogó Atomcsendszerződés Szervezete (CTBTO) előkészítő bizottságának tevékenységeit az alábbi célkitűzések elérése érdekében:

— a CTBT monitoring- és ellenőrzési rendszere képességeinek megerősítése, beleértve a radionuklidok érzékelését,

— a CTBT aláíró államainak a CTBT-ből eredő ellenőrzési kötelezettségeik teljesítését, és a CTBT rendszerében való részvételből fakadó előnyök teljes mértékű kihasználását célzó képességeinek megerősítése.

(2) Az Unió által támogatandó projektek különös célkitűzései a következők:

a) a CTBTO előkészítő bizottsága monitoring- és ellenőrzési rendszere működésének és fenntarthatóságának javítása;

b) az esetleges nukleáris robbantások észlelése és azonosítása érdekében folytatott, a helyszíni ellenőrzések és a nemesgázokra vonatkozó monitoring és ellenőrzés terén való, a CTBTO előkészítő bizottság által végzett képességfejlesztés megerősítése;

c) az afrikai, latin-amerikai és karibi országoknak nyújtott technikai segítség, amelynek célja, hogy az aláíró államokat teljes mértékben bevonják a CTBT monitoring- és ellenőrzési rendszerébe.

E projekteket a CTBT valamennyi aláíró államának javára kell végrehajtani.

A projektek részletes leírását a melléklet tartalmazza.

2. cikk

(1) E határozat végrehajtásáért az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (a továbbiakban: a főképviselő) felel.

(2) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek technikai végrehajtását a CTBTO előkészítő bizottsága végzi.

(3) A CTBTO előkészítő bizottsága ezen feladatát a főképviselő irányítása mellett végzi. A főképviselő e célból megköti a szükséges megállapodásokat a CTBTO előkészítő bizottságával.

3. cikk

(1) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek végrehajtására szolgáló pénzügyi referenciaösszeg 5 280 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott összegből finanszírozott kiadásokat az Unió általános költségvetésére vonatkozó eljárásokkal és szabályokkal összhangban kell kezelni.

(3) Az Európai Bizottság felügyeli az (1) bekezdésben említett uniós hozzájárulás megfelelő végrehajtását. E célból a Bizottság finanszírozási megállapodást köt a CTBTO előkészítő bizottságával. A finanszírozási megállapodásban rendelkezni kell arról, hogy a CTBTO előkészítő bizottságának – a hozzájárulás mértékének megfelelően – biztosítania kell az uniós hozzájárulás láthatóságát.

(4) Az Európai Bizottság e határozat hatálybalépését követően a (3) bekezdésben említett finanszírozási megállapodás mihamarabbi megkötésére törekszik. A Bizottság tájékoztatja a Tanácsot az ezen eljárás során felmerülő nehézségekről és a finanszírozási megállapodás megkötésének időpontjáról.

4. cikk

A főképviselő a CTBTO előkészítő bizottsága által készített rendszeres jelentések alapján jelentést tesz a Tanácsnak e határozat végrehajtásáról. Ezek a jelentések alapul szolgálnak a Tanács által végzendő értékeléshez. Az Európai Bizottság tájékoztatást nyújt a 3. cikk (3) bekezdésében említett projektek pénzügyi vonatkozásairól.

5. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

A határozat a 3. cikk (3) bekezdésében említett finanszírozási megállapodás megkötését követően 18 hónappal vagy – amennyiben finanszírozási megállapodás megkötésére azon időszak alatt nem kerül sor – hat hónappal az elfogadását követően hatályát veszti.

Kelt Brüsszelben, 2010. július 26-án.

a Tanács részéről

az elnök

S. VANACKERE

MELLÉKLET

Európai uniós támogatás a CTBTO előkészítő bizottsága monitoring- és ellenőrzési képességeinek megerősítése céljából, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében folytatott tevékenységeihez

I. BEVEZETÉS

Alapvető a CTBT hatálybalépését követő végrehajtásának előkészítésében, hogy egy jól működő monitoring- és ellenőrzési rendszert építsenek ki a CTBTO előkészítő bizottsága számára. A nemesgázok monitoringjának terén való, a CTBTO előkészítő bizottság által végzett képességfejlesztés fontos eszköz annak megítélésében, hogy egy észlelt robbanás esetében nukleáris kísérletet hajtottak-e végre. Ezenfelül a CTBT monitoring- és ellenőrzési rendszerének működőképessége és teljesítménye a CTBT valamennyi aláíró államának hozzájárulásától függ. Fontos lehetővé tenni ezért azt, hogy az aláíró államok teljes körűen részt vehessenek a CTBT monitoring- és ellenőrzési rendszerében és hozzájárulhassanak ahhoz.

Az Unió négy projektet támogat, amelyek céljai a következők:

a) a CTBT nemzetközi megfigyelőrendszeréhez tartozó szeizmológiai kiegészítő állomások hálózata működésének és fenntarthatóságának javítása;

b) a CTBT ellenőrzési rendszerének javítása a tudományos közösséggel való megerősített együttműködés révén;

c) technikai segítségnyújtás az afrikai, a latin-amerikai és a karibi aláíró államoknak a CTBTO ellenőrzési rendszerének végrehajtásában történő teljes körű részvételük és az ahhoz való hozzájárulásuk érdekében;

d) a helyszíni ellenőrzések során alkalmazható (OSI-kompatibilis) nemesgáz-érzékelő rendszer kidolgozása.

A kedvezőbb politikai környezet következtében megnövekedtek a CTBT hatálybalépésének esélyei. Ezen új lendületnek köszönhetően mielőbb még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a soron következő években a CTBT ellenőrzési rendszere kiépítésének befejezésére, valamint készenlétének és működési képességének biztosítására egyaránt. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK) által 2006 októberében és 2009 májusában bejelentett nukleáris kísérletek nemcsak a nukleáris kísérletekre vonatkozó általános tilalom jelentőségét bizonyították, hanem arra is felhívták a figyelmet, hogy szükség van az említett tilalom betartását ellenőrző hatékony rendszerre. A teljes mértékben működőképes és megbízható CTBT ellenőrzési rendszer a nemzetközi közösség számára hiteles és független eszközt biztosít, amely garantálja az említett előírás tiszteletben tartását.

Az Unió a 2006/243/KKBP együttes fellépéssel, a 2007 2007/468/KKBP együttes fellépéssel és a 2008/588/KKBP együttes fellépéssel a CTBT ellenőrzési képességek kulcsfontosságú elemeinek megerősítésére összpontosított a nemesgáz-érzékelés, a helyszíni ellenőrzések, valamint a képzés és a technikai segítségnyújtás területén. Ez a javaslat a korábbi együttes fellépésekre épül, ugyanakkor különleges figyelmet fordít a CTBT ellenőrzési képességek fenntartható megerősítését szolgáló elemekre. Ez különleges jelentőséggel bír, tekintettel arra, hogy a Szerződés hatálybalépésének várható időpontjában az ellenőrzési rendszernek teljes mértékben működőképesnek kell lennie.

A nemzetközi megfigyelőrendszer (IMS) ellenőrzési adataihoz való lehető legnagyobb mértékű hozzáférés fenntartása fontos referenciaérték lesz az ellenőrzési rendszer működőképességének a hatálybalépés időpontjában való ellenőrzéséhez. Az I. projekt ezért szisztematikusan foglalkozik az IMS szeizmológiai kiegészítő állomáshálózatának működésével és fenntarthatóságával.

A II. projekt a CTBT ellenőrzési rendszere hosszú távú tudományos és technikai megbízhatósága fenntartásának kulcsfontosságú kérdésével foglalkozik. Célja annak biztosítása, hogy a CTBT ellenőrzéshez kapcsolódó egyes meghatározott területen tapasztalható tudományos és technológiai fejlődést beépítsék a CTBT ellenőrzési követelményekbe és azokra alkalmazzák. A III. projekt a 2008/588/KKBP együttes fellépéshez kapcsolódó, Afrikában végrehajtott képzési és technikai segítségnyújtási projekteket követő intézkedés, és az a későbbiekben kiterjed majd a latin-amerikai és a karibi térségre is. A IV. projekt a helyszíni ellenőrzésekhez (OSI) szükséges CTBT-képességeknek egy OSI-kompatibilis nemesgáz-érzékelő rendszer kidolgozása révén való megerősítésére összpontosít.

A CTBTO előkészítő bizottsága tevékenységének támogatását szolgáló, fent említett négy projektet a CTBTO ideiglenes technikai titkársága fogja végrehajtani és irányítani.

II. A PROJEKTEK ISMERTETÉSE

I. projekt: A CTBT nemzetközi megfigyelőrendszeréhez tartozó kiegészítő szeizmológiai megfigyelőállomás-hálózat működésének és fenntarthatóságának javítása

Háttér

1. Figyelemmel arra, hogy a szerződés hatálybalépésének várható időpontjára meg kell erősíteni a CTBT előkészítő bizottsága ellenőrzési rendszerének készenlétére irányuló erőfeszítéseket, alapvető fontosságú a szeizmológiai kiegészítő állomáshálózat legmagasabb szintű működésének és fenntarthatóságának biztosítása. E projekt célja ezért a kiegészítő szeizmológiai megfigyelőállomás-hálózathoz tartozó minden egyes berendezés vonatkozásában a szükséges tények és fenntarthatósági feltételek összegyűjtése annak érdekében, hogy a fenntarthatóság szintjét a műszaki és működési követelmények kötelező szintjére emeljék.

2. A CTBT jegyzőkönyve I. részének (8) bekezdése kimondja, hogy: „Az elsődleges hálózat kiegészítésére egy 120 állomásból álló kiegészítő hálózat biztosít adatokat, kérés alapján, közvetlenül vagy egy nemzeti adatközponton keresztül a Nemzetközi Adatközpont részére. (…) Ezek az állomások eleget tesznek a Szeizmológiai megfigyeléssel és a szeizmológiai adatok nemzetközi cseréjével foglalkozó működési kézikönyvben lefektetett műszaki és működési feltételeknek. Adatok bármikor lekérhetőek a kiegészítő állomásoktól a Nemzetközi Adatközpont által, amely adatok elérhetőek, folyamatosan lekérhetőek online számítógépes kapcsolaton keresztül.” A szeizmológiai kiegészítő állomásoknak alapvetően ugyanazon műszaki és működési követelményeknek kell megfelelniük, mint a szeizmológiai főállomásoknak.

3. A szeizmológiai kiegészítő állomások működésével és karbantartásával – köztük a berendezések fizikai biztonságával – kapcsolatos költségeket a berendezésekért felelős állam fedezi. Ez nem okoz problémát a fejlett országokban található és/vagy a fejlett országok által üzemeltetett szeizmológiai kiegészítő állomások vonatkozásában. Jelentős a kihívás azonban a fejlődő országokban található IMS-ek keretében működő 36 minősített szeizmológiai kiegészítő állomás vonatkozásában. Ezen állomások közül több már hosszú évek óta működik, és beüzemelt felszereléseik élettartamuk végéhez közelednek.

A projekt hatálya

4. A projekt fő célja az, hogy az önkormányzatokat segítse az IMS keretében működő minősített szeizmológiai kiegészítő állomáshálózat működésének és fenntarthatóságának javításában. Ez a következőket foglalja magában:

   — a minősített szeizmológiai kiegészítő állomások jelenlegi állapotának felmérése,

   — állomáslátogatások, amelyek során rendszerkalibrációt végeznek,

   — további helyszíni képzés a helyi állomásüzemeltetőknek, ha megvalósítható,

   — infrastrukturális és biztonsági korszerűsítés, ha szükséges,

   — a készenléti elektromos rendszerek cseréje, ha szükséges,

   — az elavult felszerelés cseréje/feltőkésítése.

A projekt nem fedezi az állomások működési költségeit.

5. A projekt számára a szeizmológiai kiegészítő állomások kiválasztásánál a következők élveznek előnyt:

   — fejlődő vagy átmeneti országban elhelyezkedő, jelenleg minősített IMS szeizmológiai kiegészítő állomások,

   — olyan szeizmológiai kiegészítő állomások, amelyek feladatellátási képessége jelenleg hiányzik,

   — olyan szeizmológiai kiegészítő állomások, amelyek feladatellátási képessége jelenleg majdnem teljesen hiányzik, valamint

   — olyan IMS szeizmológiai kiegészítő állomások, amelyeket a nemzetközi megfigyelőrendszer elsődleges szeizmológiai állomásai potenciális helyetteseként határoztak meg.

6. A projekt I. szakaszában állomáslátogatásokra fog sor kerülni a jelenlegi állapot és a karbantartási igények felmérése, valamint a felszerelések és az infrastruktúra vonatkozásában szükséges karbantartási intézkedések meghozatala érdekében. A jövőben karbantartási munkálatokat igénylő állomások végleges jegyzéke csak az említett látogatások után áll majd rendelkezésre. Emellett a felszerelés, a tartalék elektromos rendszerek, a biztonsági rendszer és az infrastruktúra cseréje az I. szakaszban zajlik majd, amennyiben lehetséges annak biztosítása, hogy a szeizmológiai kiegészítő állomások a CTBT hatálybalépésének időpontjában készen álljanak.

7. A II. szakaszban az azonnali figyelmet igénylő, elsőként ellenőrzött szeizmológiai kiegészítő állomások látogatását követően összeállítják a jövőben karbantartási munkálatokat igénylő állomások részletes jegyzékét. Ezt a jegyzéket az I. szakasz eredményeként állítják össze, és tartalmazni fogja a felszerelés, a tartalék elektromos rendszerek, a biztonsági rendszer és az infrastruktúra ahhoz szükséges cseréjével kapcsolatos részleteket, hogy a korszerűtlenné váló szeizmológiai kiegészítő állomások a CTBT hatálybalépésének időpontjában készen álljanak. Ebben a szakaszban a szeizmológiai kiegészítő állomásoknak otthont adó országok helyhatóságainál tett célzott látogatásokra kerül sor, hogy ne veszítsék szem elől a kiegészítő állomások működése és karbantartása tekintetében a Szerződésben foglalt kötelezettségeiket, és ösztönzést nyerjenek az előírt nemzeti támogatási struktúra és erőforrások létrehozására.

8. Két olyan képzést/munkaértekezletet fognak tartani, amelyek kifejezetten a szeizmológiai kiegészítő állomások üzemeltetőinek szólnak. A tervek szerint az egyiket Dél-Amerikában, a másikat Afrikában vagy Ázsiában fogják megrendezni.

9. E projekt eredménye és várható haszna az IMS-hálózat magasabb szintű képessége, megbízhatósága és hosszú távú fenntarthatósága lesz.

Előnyök és eredmények

10. A várható előnyök közé tartozik az, hogy korszerű, jól felszerelt állomásokat hoznak létre, amelyeket a lehető legmagasabb mértékű adathozzáférés jellemez, hogy hosszú távon az ellenőrzési rendszer tudományos és technológiai hitelességét garantálni lehessen. A felszerelés és a képzés biztosítja, hogy az állomás üzemeltetői képesek legyenek a tervezett IMS-előírásoknak megfelelően karbantartani és működtetni az állomást, szem előtt tartva a hosszú távú fenntarthatóságot és a minőségi adatok jelentőségét.

11. A főképviselő részére végső jelentést készítenek, amely az alábbi információkat tartalmazza:

— a meglátogatott szeizmológiai kiegészítő állomás és a foganatosított intézkedés,

— felhasznált erőforrások állomásonként,

— a felkeresett helyhatóságok és a soron következő lépések, amelyekben az említettekkel megállapodtak,

— a problémákról és az utazásokról szóló jelentések jegyzéke (a végső jelentés mellékleteként).

II. projekt: A CTBT ellenőrzési rendszerének javítása a tudományos közösséggel való megerősített együttműködés révén

Háttér

12. A tudományos és technológiai fejlődés gyors ütemének következtében kulcsfontosságú kihívás a CTBTO előkészítő bizottsága számára, hogy fogékony maradjon a CTBT alapjául szolgáló tudományágak legfrissebb fejleményeire, és azokat – ellenőrzési megbízásával összefüggésben – rendszeresen értékelje. Annak érdekében, hogy a CTBT hatálybalépésekor és azután az ellenőrzési intézkedések kiemelkedő színvonalát biztosítsák, alapvetően fontos fenntartani a CTBT ellenőrzési rendszerének hitelességét.

13. A CTBT minden egyéb nemzetközi fegyver-ellenőrzési szerződésnél nagyobb mértékben támaszkodik az élvonalbeli tudományos és technológiai eredményekre. A CTBT egyedülálló ellenőrzési rendszerének – azaz a 337 megfigyelőlétesítmény globális hálózatával rendelkező IMS-nek, a hatalmas mennyiségű adat elemzésére alkalmas Nemzetközi Adatközpontnak és az összetett technológiákat magában foglaló OSI-nek – valamennyi eleme a tudomány és a technikai fejleményeinek és a tudományos közösséggel való szoros kapcsolatnak és kölcsönhatásnak a függvénye.

14. A CTBT és az ahhoz csatolt jegyzőkönyv a CTBTO-nak egyértelmű megbízást ad ellenőrzési technológiái javítására, amikor kimondja, hogy „valamennyi Részes Állam kötelezi magát a Szervezettel és a többi Részes Állammal történő együttműködésre az ellenőrzési rendszer tökéletesítésében” (a CTBT IV. cikkének (11) bekezdése) és a Nemzetközi Adatközpont „…progresszív módon fejleszti műszaki lehetőségeit” (a CTBT jegyzőkönyve I. része (18) bekezdésének b) pontja).

15. Az ideiglenes technikai titkárság 2008 kora tavaszán elindította a „Nemzetközi Tudományos Tanulmányok (ISS)” elnevezésű projektet a CTBT ellenőrzési rendszere képességének és készenlétének felmérése céljából, és azon tudományos és technológiai fejlemények meghatározása érdekében, amelyek segítségével a titkárság eljárásai során növelhetőek a képességek, és javulhat a hatékonyság és az eredményesség. A 2009-ben megrendezett Nemzetközi Tudományos Tanulmányok Konferenciája (ISS09) alkalmával a szakmai és a tudományos közösség széles körű szerepvállalása révén számos javaslat született az ellenőrzési képességek – élvonalbeli technológiák és módszerek alkalmazása révén történő – javítására vonatkozóan.

16. Az ISS09 folytatásaként az ideiglenes technikai titkárság jelenleg az ötletek és javaslatok megvalósításán munkálkodik, hogy konkrét fejlesztéseket hajthasson végre a CTBTO folyamatain, és feltérképezhesse az új módszerek ellenőrzési potenciálját. Az ideiglenes technikai titkárság irányításával és a tudományos közösség egészének bevonásával célzott munkaértekezleteket tartanak az ISS09 legígéretesebb ötletei közül néhánynak az előmozdítása érdekében. Folyamatban van a munkaértekezleteken meghatározott új és innovatív eljárások kidolgozására irányuló szerződések odaítélése, továbbá egy virtuális adatfeldolgozó központ (vDEC) is létrejön, hogy ezen eljárások kidolgozásához és teszteléséhez fórumot biztosítson. A szerződések keretében végzett munka eredményeként születő, az ellenőrzéssel kapcsolatos potenciális javításokat és innovációkat fognak benyújtani a CTBTO előkészítő bizottságának döntéshozó szervéhez.

Célkitűzések

17. E projektelem célkitűzései közé tartozik a CTBT ellenőrzési rendszerének a külső tudományos és technikai közösség széles körű bevonásának támogatásával történő javítása:

— a CTBT jelenlegi ellenőrzési rendszere képességeinek felmérése során,

— az e technológiák kifejlesztéséhez való hozzájárulásban, amelyet ebben a keretben még nem tártak fel teljes mértékben, valamint

— a CTBT ellenőrizhetősége biztosításához szükséges hosszú távú követelmények meghatározásához szilárd tudományos és technikai alapot biztosítva.

Alkalmazási kör

18. E projekt hatálya három területre terjed ki:

— a külső szakmai és a tudományos közösséggel való strukturált együttműködés keretének létrehozása a CTBT ellenőrzési képességeinek fejlődését elősegítő új projektek és innovációk támogatására,

— azon területek meghatározása, amelyeken az ellenőrzési rendszer hatékonyságának és eredményességének előmozdítását célzó kutatási és fejlesztési tevékenységek potenciális hatása alapvetően fontos lesz, valamint

— e technikák kidolgozása, hogy a döntéshozó szerv azokat megismerhesse és mérlegelhesse.

19. Ezeket a feladatokat egyrészt célzott munkaértekezletek szervezésével valósítják meg, amelyeken megvitatják és meghatározzák a CTBT-ellenőrzés szempontjából a legnagyobb jelentőséggel bíró területeket, másrészt e módszerek kidolgozásának és tesztelésének finanszírozása révén érik el, amelynek célja a módszereknek az ellenőrzési rendszerben való lehetséges alkalmazása. A vDEC bővíti a tudományos és technikai közösség részvételét, és a projektek támogatása céljából hozzáférést biztosít az adatokhoz és számítógépes erőforrásokhoz.

20. Az ISS09 áttekintette a CTBT ellenőrzési rendszerének képességeit. Jelenleg e projekt alapjaként az ideiglenes technikai titkárság összeállítja és értékeli az ISS09 részére benyújtott információkat és kutatási eredményeket. Ezt követően az említett vizsgálatok eredménye alapján:

— a projekt I. szakasza tudományos és technikai szakértők részvételével tartandó célzott munkaértekezletekből és szakmai találkozókból fog állni. A 2010 második felében és 2011 elején kezdődő – a CTBTO előkészítő bizottsága rendes eseményeként tartandó vagy kifejezetten e projekt keretében finanszírozott – munkaértekezleteken bemutatják és megvizsgálják azokat a technikákat és eljárásokat, amelyek a legnagyobb lehetőségeket rejtik magukban a hatékonyság és az eredményesség növelése szempontjából,

— a II. szakasz során az I. szakaszban meghatározott legígéretesebb megoldások kidolgozására és tesztelésére vonatkozó szerződéseket tudományos kutatóintézeteknek ítélik oda, hogy ott a legígéretesebb tanulmányokat teszteljék és alkalmazható szoftverré alakítsák át. Ezt a szoftvert aztán a döntéshozó szerv elé terjesztik, amely mérlegeli a CTBT ellenőrzési rendszerének ideiglenes működési környezetébe való beillesztését.

21. Az I. és a II. szakaszban végzett tevékenységeken túlmenően a tágabb értelemben vett tudományos közösség részt vesz majd a CTBT ellenőrzési rendszere szempontjából releváns, kialakulóban lévő tudományok és technológiák technológiai előretekintés segítségével végzett vizsgálatában. Ez a párhuzamos tevékenység szintén az ISS09 megállapításainak összegyűjtésén és elemzésén fog alapulni, és arra 2010–2011 folyamán kerül majd sor szakmai találkozók és bibliometrikus elemzések formájában. A technológiai előretekintés célja, hogy biztosítsa mindazon információkat és elemzéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a CTBTO a belátható jövőben továbbra is az ellenőrzéssel foglalkozó tudományág élvonalában maradhasson.

Irányítás

22. E projekt valamennyi vetülete az ideiglenes technikai titkárság – esetlegesen külső részvétellel segített – irányítása alatt fog állni. A döntéshozó szervet rendszeresen tájékoztatják a tevékenységekről és a potenciális előnyökről. Ez magában foglalja a folyamatban lévő projektekkel kapcsolatos összefoglaló tájékoztatást, valamint adott esetben a konkrét projektekre vonatkozó célzott ismertetést.

23. A ISS09 lendületének felhasználása céljából az ISS09 folyamatában részt vevő, az ellenőrzéssel kapcsolatos különböző területeken dolgozó koordinátorok és szervezők lesznek potenciálisan a célzott munkaértekezletek megszervezéséhez és vezetéséhez hozzájáruló jelöltek. Ezek az élvonalbeli tudósok az ideiglenes technikai titkársággal együttműködve biztosítják a tudományos közösség széles körű részvételét, és segítenek e találkozók és munkaértekezletek megszervezésében, továbbá ellátják azok társelnökségét.

24. Az ideiglenes technikai titkárság áttekinti a célzott munkaértekezleteken felvetődött, és ott javasolt ötleteket és potenciális projekteket. Az irányítási struktúra vezetése biztosítja, hogy a projekt keretében folyó tevékenységek az ellenőrzési rendszer képességeinek javítására irányuló végső célkitűzésre összpontosítsanak.

vDEC

25. A virtuális adatfeldolgozó központ (vDEC) létrehozása továbbra is folyik, mivel ez az ideiglenes technikai titkárság kulcsfontosságú eszköze a képességei növelésére irányuló erőfeszítései során. A vDEC kezdeti lendülete az ISS09 projekt keretében a gépi tanulás/adatbányászat (innovatív adatfeldolgozási technikák) vonatkozásában tett erőfeszítések eredménye, és ösztönzője nagyrészt a véleménycserét és a kommunikációt lehetővé tévő fórum iránti igény volt, lehetővé téve az adatokhoz és az ideiglenes technikai titkárság szoftveréhez való hozzáférést.

26. Ezen igények alapján és az adatokhoz és feldolgozáshoz szükséges eszközökhöz való hozzáférés biztosítása céljából a vDEC (hardver és szoftver) fejlesztő fóruma:

— lehetővé teszi a tudományos véleménycserét,

— biztosítja a parametrikus, a hullámformájú és a radionuklid adatok hatalmas archívumát az adatfeldolgozás javításán dolgozó kutatók számára,

— biztosítja a szoftverhez való hozzáférést,

— biztosítja a hozzáférést a feldolgozási csatornák tesztverzióihoz a váltakozó modulok beillesztésének és tesztelésének lehetővé tétele céljából,

— beépíti a kiegészítő adatokat az IMS-adatokba az ezen kiegészítésből származó fejlesztések vizsgálata érdekében.

Nyomonkövetési és helyszíni ellenőrzési (OSI) technológiák

27. A nyomonkövetési és a helyszíni ellenőrzési (OSI) technológiák a CTBT ellenőrzési rendszerének alapjait képezik. A „Nemzetközi Tudományos Tanulmányok” elnevezésű projekt keretében megrendezett 2009. évi konferencia (ISS09) alkalmával sor került e technológiák külső tudományos felülvizsgálatára, valamint az e területeken elért számos élvonalbeli eredmény számbavételére. A közzétett információk lényegének megragadása és az ellenőrzési képességek tekintetében konkrét javításra szoruló területek továbbfejlesztése egyaránt fontos feladatot jelent.

28. Folyamatban van az ISS09 alatt bemutatott tudományos poszterek információanyagának és a konferencia alkalmával tartott előadásokon elhangzott kutatási eredményeknek az összeállítása; ezek az adatok elérhetők lesznek a regisztrált felhasználók és a tudósok számára. Ezek alapján rendezik majd meg az egyes konkrét területeken azokat a célirányos munkaértekezleteket és találkozókat (I. szakasz), amelyek arra irányulnak, hogy megszilárdítsák az ISS09 által nyújtott hozzájárulást, valamint feltérképezzék és meghatározzák azon egyéb ígéretes ötleteket, amelyek a CTBT ellenőrzési rendszerének javát szolgálhatják. A legígéretesebb ötletek kidolgozására és tesztelésére irányuló kiválasztott projektek számára finanszírozást fognak biztosítani (II. szakasz). A projektek eredményét végül a döntéshozó szerv elé terjesztik, miután bebizonyosodott, hogy javítják a rendszert. A projekt ezen elemének jelentősége az, hogy hozzájárul a CTBT ellenőrzési rendszerét alkotó folyamatok fokozott hatékonyságához és eredményességéhez.

29. A projekt II. szakaszában többek között az alábbi konkrét témákkal lehetne foglalkozni:

— adatfúzió,

— hullámformájú fázisazonosítás,

— helyszíni ellenőrzési technikák, valamint

— a radionuklidok elemzésével kapcsolatos fejlett adatfeldolgozás és esetosztályozás.

Az újonnan kidolgozott folyamatok eredményeinek számszerűsítése érdekében e konkrét területeken kiemelt feladatot jelent majd a rendszerteljesítmény nyomon követése és értékelése.

30. A hullámformájú adatfúzió egy nemrégiben megrendezett, az adatbányászat területével (innovatív adatfeldolgozási technikákkal) foglalkozó szakmai találkozó egyik témájaként került napirendre, az ott bemutatott ötletek legkésőbb 2010 végén készen fognak állni a finanszírozásra. Két adatfúziós alprojekt várhatóan alvállalkozókon keresztül kerül majd finanszírozásra: ez a két projekt lehetne például a hullámformájú (szeizmikus, hidroakusztikus és infrahang) adatok fúziója, valamint a hullámformájú és a radionuklid termékek/adatok fúziója egy, a fúziós eseményeket rögzítő napló elkészítése céljából.

31. A fázisazonosítás az ideiglenes technikai titkárság (PTS) által meghatározott olyan terület, amelyhez a tudományos közösség jelentős mértékű hozzájárulást nyújthatna. Az adatbányászat területét megvitató munkaértekezleteken továbbra is foglalkozni fognak ezzel a kérdéssel, és azt a 2010 végén az infrahang témájában megrendezendő munkaértekezlet is felveszi napirendjére. 2011-ben kerül majd sor az ígéretes technikák kidolgozására és azoknak a virtuális adatfeldolgozó központ (vDEC) feldolgozó infrastruktúráján történő tesztelésére irányuló szerződés megkötésére.

32. A CTBT – a minták vételezésére, kezelésére és elemzésére, illetve a mérésekre vonatkozó rendelkezésekkel és korlátozásokkal összhangban – a helyszíni ellenőrzések (OSI) során különböző technikák alkalmazását teszi lehetővé. Összesen kilenc technika engedélyezett, amelyek közül többet hozzáigazítottak a helyszíni ellenőrzések összefüggésében való alkalmazáshoz. A technikák közül három – nevezetesen a multispektrális képalkotás, az aktív szeizmikus technológia és a felderítő fúrás – a helyszíni ellenőrzések viszonylatában még gyermekcipőben jár, jóllehet a geofizikai talajkutatás területén és a kereskedelmi és kutatási környezet összefüggésében már jól kidolgozott technikának minősül. Éppen ezért meg kell vitatni a szakértőkkel, hogy miként lehetne hozzáigazítani ezeket a technikákat a helyszíni ellenőrzésekre jellemző sajátosságokhoz és korlátozásokhoz, úgymint a rendelkezésre álló idő és erőforrások korlátozott voltához, a logisztikai sajátosságokhoz, az ellenőrzés helye szerinti részes állam által megszabott esetleges korlátozásokhoz stb.

33. 2010 második és 2011 első felében a feltárást végző vállalatok és a tudományos intézmények képviselőinek, valamint a kutatóknak és a nukleáris kísérletek szakértőinek a részvételével három szakértői találkozóra kerül majd sor, amelyek témái a következők lesznek:

— multispektrális képalkotás, amely a helyszíni ellenőrzések kezdeti szakaszában engedélyezett (az infravörös hullámhossztartományt is beleértve). A levegőt vizsgáló radiometrikus mérésekkel kombinálva a felszíni anomáliákat a nukleáris kísérletek észlelhetőségéhez potenciálisan kapcsolódó tényezőként lehet jellemezni,

— aktív szeizmikus technológia, amelyet a terepmélyedések feltárására lehetne használni, vagy legalábbis arra, hogy kimutassa a kőszerkezetben a föld alatti nukleáris robbantások detonációs pontja körül keletkezett változásokat,

— felderítő fúrás, amely lehetővé tenné a terepmélyedés közeléből történő mintavételezést, és ezáltal annak egyértelmű megállapítását, hogy történt-e nukleáris kísérlet.

34. Standard ipari technológiákról lévén szó, az I. szakasz részét képező munkaértekezleteket nem követi a technológiák kidolgozásával foglalkozó II. szakasz; a szóban forgó szakértői találkozókon megfogalmazott ajánlások a technológiák helyszíni ellenőrzések keretében történő alkalmazásáról szóló jelentés formájában kerülnek rögzítésre, amelyet megfontolás céljából a döntéshozó szerv elé terjesztenek.

35. A nemesgáz-technológia ellenőrzési rendszerbe történő felvételének fontosságát hangsúlyozva, a radionuklidok elemzése tekintetében továbbfejlesztett adatfeldolgozásra és esetosztályozásra van szükség. A tudományos közösséget ösztönözni kell a nemzetközi nemesgázkísérlettel foglalkozó, 2010 második felében megrendezendő munkaértekezleten való részvételre, ahol összegyűjtik és megvitatják a tudományos közösség e témával kapcsolatos ötleteit és elgondolásait. Ezt követően 2011-ben kerül majd sor az ígéretes technikák kidolgozására és azoknak a vDEC feldolgozó infrastruktúráján történő tesztelésére irányuló szerződés megkötésére.

36. 2011-ben elindul a rendszerteljesítmény vDEC-források révén történő értékelésére irányuló, és szerződéses keretek között folyó munka. A rendszerteljesítmény értékelésében való külső részvétel elengedhetetlen feltétele a globális közösség előtti tudományos hitelesség fenntartásának, és erősíti a részes államok bizalmát, amikor azok az ellenőrzési rendszer jóváhagyását és különböző elemeinek beüzemelését mérlegelik. Az e finanszírozás segítségével kidolgozott teljesítménymérés várhatóan új és javított rendszerteljesítmény-értékelő intézkedéseket fog eredményezni, amelyeket majd javasolt fejlesztésként lehet a döntéshozó szerv elé terjeszteni.

Technológiai előretekintés

37. Jóllehet a CTBT kialakulóban lévő ellenőrzési rendszerét operatív felhasználásra készítik elő, mindazonáltal arra is kellő figyelmet kell fordítani, hogy ellenőrzési képességei hosszú távon is megőrizzék tudományos és technológiai hitelességüket. Az ezen képességekhez hosszú távon hozzájáruló tudományos és technológiai fejlesztéseket vizsgáló technológiai előretekintés segíti majd a CTBTO előkészítő bizottságát abban, hogy élen járhasson ezen a területen. Az ISS09 jelentős tudományos és kutatási eredményei értékes hozzájárulást és alapot biztosítottak a technológiai előretekintésre vonatkozó átfogó megközelítéshez. A kialakulóban lévő technológiák ismeretében ütemtervet lehetne kidolgozni a szóban forgó technológiáknak az ellenőrzési rendszerbe való felvételére, a nyomonkövetési folyamatokat javító technológiák tekintetében pedig végrehajtási terveket lehetne javasolni a döntéshozó szerv számára.

38. Az ideiglenes technikai titkárság 2009-ben a technológiai előretekintéssel kapcsolatos tanácsadó szolgáltatásokat célzó beruházásokat hajtott végre, amelyek keretében a technológiai előretekintéshez kapcsolódó két téma tekintetében kidolgozásra és alkalmazásra került a bibliometrikus elemzés rendszere. Az ennek során szerzett tapasztalatokra építve a projekt céljai között szerepel, hogy e bevált technikát 2010 második felétől kezdődően kiterjessze további négy, a CTBT-rendszerek technológiai fejlődése szempontjából alapvető fontosságú témára, nevezetesen a következőkre:

— informatikai és kommunikációs technológia,

— energiaforrások,

— képérzékelők,

— automata és humán interfészrendszerek.

39. Ezen elemzéseken túlmenően az említett témák további feltárása és fejlesztése céljából 2011-ben a tudomány és a technológia közösségét képviselő érintettek részvételével négy célirányos munkaértekezletre kerül majd sor, így biztosítandó a legújabb technológiai fejleményekkel és a legmodernebb technológiát képviselő CTBT-rendszerekkel kapcsolatos tájékozottságot.

40. Finanszírozást nyújtanának a technológiai előretekintéssel kapcsolatos szoftvereszközök 18 hónapos használatának biztosításához és a meglévő technológiai előretekintő kommunikációs rendszer hozzáférhetőségének és hatékonyságának megerősítését és javítását célzó szakértői szolgálatok szerződtetéséhez, hogy az említett rendszer még hatékonyabban működhessen, és a tudományos közösséggel ténylegesen együttműködő fórummá válhasson.

41. Az új energiaforrások, valamint a geofizikai érzékelés, automatizálás és megjelenítés területén elérendő jövőbeli eredmények a CTBTO előkészítő bizottsága javát szolgálják, mivel egyebek mellett potenciálisan csökkentik az állomások működési költségeit, növelik az állomások és az automatikus feldolgozás megbízhatóságát, valamint fokozzák az elemzés hatékonyságát és eredményességét.

Összegzés

42. Az ISS09 alkalmával a szakmai és a tudományos közösség széles körű szerepvállalása révén számos javaslat született a CTBT ellenőrzési képességeinek – élvonalbeli technológiák és módszerek alkalmazása révén történő – javítására vonatkozóan. Az ideiglenes technikai titkárság jelenleg a legígéretesebb ötletek és javaslatok megvalósításán munkálkodik, hogy konkrét fejlesztéseket hajthasson végre a CTBTO folyamatain, és feltérképezhesse az új módszerek ellenőrzési potenciálját.

43. A tudományos és a szakmai közösség a projekt keretében javasolt tevékenységek részeként konkrét műszaki kérdéseket vizsgál majd meg, és a CTBT jelenlegi teljesítményét és annak értékelését javító innovatív folyamatokat dolgoz ki, először is az új ötletek feltárására irányuló több célirányos munkaértekezlet formájában, másodszor pedig az ígéretes technikák tesztelése és működőképes folyamatokká alakítása révén. Ezeket aztán a döntéshozó szerv elé terjesztik, amely mérlegeli a CTBT ideiglenes működési környezetébe való beillesztésüket.

44. Ezen túlmenően a tágabb értelemben vett tudományos közösség részt vesz majd a CTBT-ellenőrzés szempontjából releváns, kialakulóban lévő tudományok és technológiák vizsgálatában. Ez a tevékenység szintén az ISS09 megállapításainak összegyűjtésén és elemzésén fog alapulni, és arra 2010–2011 folyamán kerül majd sor munkaértekezletek és bibliometrikus elemzések formájában. A technológiai előretekintés célja, hogy biztosítsa mindazon információkat és elemzéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a CTBTO a belátható jövőben továbbra is az ellenőrzéssel foglalkozó tudományág élvonalában maradhasson.

45. A kezdeti finanszírozás az ISS09 és a technológiai előretekintés legjobb ötleteinek kidolgozásával és támogatásával kapcsolatos költségeket fogja fedezni. A projekt során az ideiglenes technikai titkárság kialakítja és tökéletesíti a tudományos közösség bevonását célzó folyamatokat és eszközöket, és bemutatja, hogy a partnerség az ellenőrzési rendszeren végrehajtandó javítások kidolgozására, tesztelésére és megvalósítására irányuló mechanizmusként milyen hozzáadott értéket képvisel. Az (e projekten túlmenő) tervek között szerepel, hogy a kapcsolatokat kiterjesztik a globális tudományos közösségre, ezáltal megerősítve a közös erőfeszítések státusát és növelve a potenciális közreműködők számát, mindezt azért, hogy a lehető legnagyobb mértékben ki lehessen aknázni a legkorszerűbb kutatás által az ellenőrzési rendszer szempontjából jelentett előnyöket.

III. projekt: Technikai segítségnyújtás az afrikai, a latin-amerikai és a karibi aláíró államoknak a CTBT ellenőrzési rendszerének végrehajtásában történő teljes körű részvételük és az ahhoz való hozzájárulásuk érdekében

Háttér

46. Más fegyverzet-ellenőrző rendszerekhez képest a CTBT ellenőrzési rendszerének egyedülálló vonása, hogy az aláíró államoknak valós időben és közvetlenül nyújt helytálló információt. Ezen túlmenően, a CTBT monitoringrendszerének elsődleges ellenőrző szerepe mellett a nemzetközi megfigyelőrendszer (IMS) technológiái és adatai rendkívül hasznosak a civil és a kormányzati ügynökségek számára, például a földrengések, a vulkánkitörések, a víz alatti robbanások, az éghajlatváltozás és a szökőárak elemzéséhez.

47. Bár az elmúlt években jelentősen nőtt azon fejlődő országok száma, amelyek érdeklődést mutattak egy nemzeti adatközpont (NDC) létrehozása iránt – az IDC-termékekre előfizetők száma mintegy 20 %-kal emelkedett –, sok fejlődő ország még mindig nem rendelkezik teljes körű hozzáféréssel a CTBT rendszeréhez.

Ezért az ideiglenes technikai titkárság további erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy növelje a nemzeti adatközpontok, a biztonságos fiókok és a jogosult felhasználók számát. A középpontban mindenekelőtt az a fennmaradó 70 aláíró állam áll, amely még nem rendelkezik hozzáféréssel az IMS-adatokhoz és az IDC-termékekhez (29 afrikai, 8 latin-amerikai, 10 közel-keleti és dél-ázsiai, 12 délkelet-ázsiai, csendes-óceáni és távol-keleti, 3 kelet-európai, valamint 8 észak-amerikai és nyugat-európai állam). A szóban forgó erőfeszítések azon országokra irányulnak, amelyeknek az említett adatok és termékek nagyobb mértékű alkalmazásához szükségük van az ideiglenes technikai titkárság technikai támogatására.

48. A 2008/588/KKBP együttes fellépéssel technikai segítségnyújtási projekt indult azzal a céllal, hogy megkönnyítse az afrikai államok fokozott részvételét a CTBT ellenőrzési rendszerében, valamint hogy ezen államok is élvezhessék annak civil és tudományos előnyeit. A projekthez összesen 19 kedvezményezett afrikai állam került kiválasztásra. Mindazonáltal az Afrikában és az egyéb régiókban azonosított szükségletek kezeléséhez további forrásokra van szükség.

49. A javasolt új technikai segítségnyújtási projekt a 2008/588/KKBP együttes fellépés alapján elindított projektet követő intézkedés. Ez a technikai segítségnyújtást az első projektből kimaradt afrikai államokra, illetve a latin-amerikai és karibi (LAC) térség kiválasztott államaira is kiterjeszti. A kedvezményezett országok kiválasztásánál előnyt élveznek a következők:

— biztonságos fiókkal nem rendelkező aláíró államok (37 állam a két régióban), valamint

— olyan aláíró államok, amelyek bár rendelkeznek biztonságos fiókkal, de amelyeknek meg kell erősíteniük technikai infrastruktúrájukat, hogy az ellenőrzési rendszerben, továbbá a civil és a tudományos alkalmazásokban való hatékony részvételük érdekében nagyobb mértékben használhassanak fel IMS-adatokat és IDC-termékeket.

50. A nemzeti adatközpontok tevékenységeit fenntartandó, a létesítmények működéséhez szükséges forrásokat a fogadó országoknak kell biztosítaniuk. A projekt eredményességéhez előfeltétel a fogadó ország kötelezettségvállalása.

51. A 2008/588/KKBP együttes fellépés alapján elindított projekthez hasonlóan, e projekt keretében is csoportos képzéseket tartanak majd a régióban az IMS-adatok feldolgozásának és az IDC-termékek elemzésének témájában, valamint szükség esetén biztosítják az alapvető berendezéseket. A lehetőségektől függően célirányos képzésben és egyéb segítségnyújtásban részesülnek azon kedvezményezett államok, amelyeknek a nemzeti adatközpontok és a biztonságos fiókok létrehozásával, valamint a rendszer civil és tudományos előnyeivel kapcsolatos konkrét szükségleteit előzőleg megállapítják és értékelik. A kedvezményezett államokban valamennyi tevékenységet az ideiglenes technikai titkársággal szoros együttműködésben és annak támogatásával kell végezni a projekt keretében nyújtott képzés és technikai segítség hatékonyságának és tartósságának biztosítása érdekében, valamint a CTBTO-ról szóló 2006/243/KKBP együttes fellépés alapján végzett tevékenységekkel való megfelelő összehangolás céljából.

52. A 47. pontban említett kiválasztási kritériumok alapján az ideiglenes technikai titkárság úgy tervezi, hogy az alábbiakban felsoroltak közül a lehető legtöbb államban végezzen tevékenységeket, az általa készített és az adott időpontban uralkodó helyi körülményeket figyelembe vevő előzetes megvalósíthatósági tanulmánytól függően:

— a 2008/588/KKBP együttes fellépés alapján elindított projekt céljára felsorolt, de ki nem választott afrikai államok: Angola, Benin, Bissau-Guinea, Comore-szigetek, Egyenlítői-Guinea, Guinea, Ruanda, Szváziföld és Togo; valamint a következő államok: Botswana, Burkina Faso, Dzsibuti, Elefántcsontpart, Kamerun, Kongói Demokratikus Köztársaság, Közép-afrikai Köztársaság, Libéria, Madagaszkár, Mali, Namíbia, Niger, Nigéria, Szenegál és Zöld-foki-szigetek,

— a latin-amerikai és karibi térségben: Antigua és Barbuda, Barbados, Bahama-szigetek, Belize, Bolívia, Costa Rica, Dominikai Köztársaság, Ecuador, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaica, Panama, Paraguay, Salvador, Suriname és Uruguay.

Előnyök

53. A projekt célja a CTBTO és a kedvezményezett államok számára számos fontos előny biztosítása, nevezetesen annak lehetővé tétele, hogy a kedvezményezett államok nemzeti adatközpontjai jobb technikai felkészültséggel rendelkezzenek az alábbiakhoz:

— az IMS-állomások fenntartása és karbantartása,

— az adatok és termékek elemzése és kezelése. A CTBT-ellenőrzés mellett ez a kockázatértékelés és a természeti katasztrófák következményeinek a katasztrófa-előrejelzési eljárások, a készültség és az enyhítés útján történő csökkentése szempontjából is hasznos lesz.

54. A saját nemzeti adatközpontot létrehozó államok számára lehetővé fogja tenni az IDC által biztosított nyers adatok valós idejű átvételét és elemzését. A nemzeti adatközpontot létrehozó államok technológiai és személyzeti támogatást kapnak az ideiglenes technikai titkárságtól, és ez a támogatás hozzásegíti a fogadó államokat a CTBT ellenőrzési rendszerében való teljes körű részvételhez szükséges technikai képességek megszerzéséhez és fenntartásához. Ezen túlmenően lehetővé teszi, hogy a kedvezményezett államok jobban átlássák, hogy a nemzeti adatközpont létrehozása miként járulhat hozzá saját tudományos ismereteik gazdagításához és az IMS-adatok hogyan használhatók fel a régióbeli események elemzésére.

Leírás

55. Az ideiglenes technikai titkárság két technikai szakértőt jelöl majd ki, akik tanácsadói szerepet töltenek be, és a projekt időtartama alatt vagy közvetlenül a két érintett régióban vagy Bécsben tartózkodnak, és valamennyi tevékenységüket a titkárság vezetőségével konzultálva és annak jóváhagyásával fogják koordinálni.

1. szakasz: Technikai értékelő látogatások

56. A szakértők a fentiek szerint felkeresik a potenciális kedvezményezett államokat, hogy felmérjék az ideiglenes technikai titkárság adatainak és az IDC-termékek ismeretét és használatát. Kapcsolatot tartanak fenn a nemzeti hatóságokkal (amelyeket a CTBT III. cikke alapján az érintett államok jelölnek ki vagy hoznak létre) annak érdekében, hogy képet kapjanak az aktuális igényekről és véleményekről, valamint javítsák az ideiglenes technikai titkárság adatainak és az IDC-termékek ismeretét, beleértve a civil és a tudományos célú felhasználásuk lehetőségét. A szakértők továbbá kapcsolatba lépnek az egyes országok más olyan érdekelt intézményeivel is, amelyek számára hasznos lehet az ideiglenes technikai titkárság adatainak és az IDC-termékek felhasználása. Szükség esetén megkönnyítik a nemzeti hatóságok és az érintett intézmények közötti hálózatépítést. Amennyiben van nemzeti adatközpont, a prioritást érdemlő tevékenységek kiválasztása céljából felmérik a központ személyzettel és infrastruktúrával való ellátottságát (beleértve a számítógépes és internetes infrastruktúrát is).

2. szakasz: Képzés

57. A 2. szakaszban regionális képzésekre kerül sor, amelyeken az 1. szakaszban kiválasztott intézmények résztvevői közösen vesznek részt. A szóban forgó képzés az ideiglenes technikai titkárság adataira és az IDC-termékekre vonatkozó technikai oktatásból áll. A képzésen a résztvevők a nemzeti adatközpontok számára kifejlesztett ideiglenes technikai titkársági szoftverrel dolgoznak, amely az ideiglenes technikai titkárság adatainak és az IDC-termékek lekérésére és elemzésére szolgál. A képzés jó alkalomnak bizonyul majd a régió intézményeinek technikai munkatársai közötti együttműködés elősegítésére is.

58. Ezt követően bizonyos kiválasztott nemzeti adatközpontok számára kibővített technikai segítségnyújtást biztosítanak, hogy segítsék a regionális képzésből leszűrt tanulságoknak a saját helyzetükre való alkalmazását. Ezt a képzést a nemzeti adatközpontok igényei és személyzetének készségei alapján és a kedvezményezett országok hivatalos nyelveinek figyelembevételével fogják kialakítani. A résztvevők a technikai szakértő segítségével telepítik és konfigurálják a nemzeti adatközpont szoftverét, majd a nemzeti hatóság szükségleteivel összhangban kialakítják az adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatelemzés és adatszolgáltatás rutinrendszerét. Ezen túlmenően bizonyos országok számára – felmért szükségleteik alapján – a nemzeti adatközpont alapvető felszereléseit is biztosítják, a számítógépes hardvert és perifériákat is beleértve. Ebben az esetben a technikai szakértő az említett felszerelések telepítésével, karbantartásával és működtetésével kapcsolatos képzésről is gondoskodik.

3. szakasz: Nyomon követés

59. A megszerzett készségek megszilárdítása és/vagy az 1. szakasz után fennmaradó hiányosságok pótlása érdekében a szakértők ismét felkeresik a kedvezményezett államokat, és felmérik, hogy a résztvevők hogyan alkalmazzák az 1. szakaszban tartott képzéseken tanultakat.

60. E rövidebb ismétlő látogatások célja annak biztosítása, hogy a helyi technikai személyzet rutinszerűen tudja alkalmazni a titkársági adatokat és az IDC-termékeket. Ezen erőfeszítéseket a helyi igényekhez és készségekhez igazítják, szem előtt tartva a fenntarthatóságot, annak érdekében, hogy a tevékenységek a projekt lezárását követően is folytatódjanak. Az érintett országokban végzendő további nyomonkövetési intézkedések alapját a minden egyes kedvezményezett ország tekintetében elkészítendő végső átfogó jelentés fogja képezni.

A projekt időtartama:

61. Az ott felmért szükségletektől függően a technikai szakértők előreláthatóan 3–6 hetet töltenek majd az egyes kedvezményezett országokban. A kedvezményezett országokban való teljes jelenlétük várhatóan 12–15 hónapra tehető. A projekt végrehajtásának teljes becsült időtartama 18 hónap.

IV. projekt: A helyszíni ellenőrzésekhez (OSI) szükséges CTBT-képességek megerősítése egy OSI-kompatibilis nemesgáz-érzékelő rendszer, az ún. „radioaktívxenon-érzékelő rendszer" (OSI XeFDS) kidolgozása révén

Háttér

62. Az elmúlt években egyértelművé vált a nemesgáz-érzékelés jelentősége – nem utolsósorban a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK) által 2006-ban és 2009-ben bejelentett két nukleáris kísérlet összefüggésében. Következésképpen a CTBT-nek való megfelelés jövőbeli ellenőrzésének biztosítása szempontjából kulcsfontosságú feladatot jelent e képesség mindenekelőtt OSI-specifikus célokra való kiépítése. A közelmúltban megtartott helyszíni ellenőrzési (OSI) gyakorlatok – mint például a Kazahsztánban 2008-ban megrendezett integrált terepgyakorlat (IFE08), a radioaktívxenon-érzékelő berendezés első tesztelése 2006-ban, valamint a Szlovákiában 2009 őszén megrendezett nemesgázkísérlet (NG09) – értékes operatív tapasztalatokkal szolgáltak az OSI-kompatibilis nemesgáz-érzékelő rendszerre, az OSI XeFDS-re vonatkozó követelmények tekintetében. A szóban forgó tapasztalatok elemzése egyértelművé tette, hogy a meglévő nemesgáz-érzékelő rendszerek nem felelnek meg az éles helyszíni ellenőrzések sajátos terep- és műveleti feltételeinek ([1]). Ennek három fő technikai oka a következő:

— ami a minták számát illeti, a talajgáz tekintetében a mintavételi stratégiák napi 10–30 minta feldolgozásának szükségességét jelezték. Mivel a helyszíni ellenőrzések során az ömlesztett minták és a talajgázminták gyűjtését akár négy mintavételező csoport is végezheti, egy mindössze két szenzorral rendelkező egyetlen elemzési egység nem képes kezelni ezen mennyiségeket. Ez pedig a nemesgázmódszer egésze tekintetében szűk keresztmetszetet eredményez,

— az IFE08 eljárási tapasztalatai megmutatták, hogy az OSI-specifikus operatív igények szoros és zárt felügyeleti láncon alapulnak,

— a szigorú logisztikai koncepciókra, az előreláthatóan távoli helyszíneken és nehéz időjárási viszonyok között végrehajtandó műveletekre, valamint a korlátozott energiaellátásra tekintettel csökkenteni kell a helyszíni ellenőrzések során alkalmazott nemesgáz-érzékelő rendszer összsúlyát és -térfogatát. Különös hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a rendszer elnyűhetetlen legyen, ami helyszíni műveleti képességét illeti.

Célkitűzés

63. E projekt célkitűzése, hogy átalakítsa a meglévő OSI XeFDS-t, és ezáltal a moduláris nemesgáz-érzékelő rendszer egy olyan prototípusát hozza létre, amely megfelel a helyszíni ellenőrzések egyedi követelményeinek, különösen ami a nemesgázminták átvitelére vonatkozó teljesítményt és a rendszer hordozhatóságát illeti. A cél az, hogy a rendszer időben rendelkezésre álljon a 2013. évi következő integrált terepgyakorlat (IFE13) előkészítéséhez.

Alkalmazási kör

64. Annak érdekében, hogy a nemesgáz-érzékelő rendszer meg tudjon felelni a helyszíni ellenőrzésekkel kapcsolatos fent említett igényeknek, a potenciális beszállítók felkérést kapnak arra, hogy terjesszenek elő javaslatokat a következő technikai követelmények teljesítésére:

— moduláris rendszer: egy több elemzési egység egyidejű és egyforma mértékű ellenőrzését végző egyetlen központi feldolgozóegységből álló, OSI-specifikus és moduláris radioaktívxenon-érzékelő berendezés kidolgozása. E projektjavaslat célja csupán az, hogy az ideiglenes technikai titkárság számára egy alapegységet, valamint két – egyenként kettő (azaz összesen négy) elemzési egységgel rendelkező – kiegészítő egységet biztosítson. Mindazonáltal biztosított annak műszaki lehetősége, hogy az első két moduláris elemzési egységet később további szenzorokkal egészítsék ki, például úgy, hogy egyetlen alapegységhez akár 16 pár elemzési egységet kapcsolnak,

([1]) A 2008/588/KKBP együttes fellépés értelmében beszerzett nemesgáz-érzékelő rendszerek olyan hordozható berendezések, amelyek megfelelnek annak a követelménynek, hogy a radioaktív xenonra vonatkozó globális és folyamatos háttérmérések „mobil bázisállomásaként" lehessen alkalmazni őket, de amelyeket nem helyszíni ellenőrzés céljára terveztek. E rendszereket az ideiglenes technikai titkárság őrzi meg, és azok i. a helyszíni ellenőrzések gyakorló egységeként; és ii. az IMS mobil tartalékrendszereként szolgálnak.

— geometriai átalakítás: e javaslat célja nemcsak a rendszer technikai/funkcionális áttervezése, hanem annak geometriai átalakítása is, hogy az kezelni tudja a helyszíni ellenőrzések során felmerülő konkrét operatív korlátokat. A tervezési kihívás és a projekt hozzáadott értéke abban áll, hogy úgy csökkentse jelentős mértékben a meglévő rendszerek méretét, hogy azok ne veszítsék el eredeti, 1 mBq/m^3 nagyságrendű érzékelő képességüket. Ezért valamennyi moduláris formájú nemesgáz-érzékelő berendezésnek képesnek kell lennie vagy arra, hogy a változó éghajlati viszonyok között is működni tudjon a több tekintetben is problémát jelentő folyékony nitrogén alkalmazása nélkül, vagy pedig arra, hogy a termoelektrikus hűtés céljára – amennyiben ez szükséges – elektromos áramot használjon,

— az OSI XeFDS rendszert a lehető legenergiatakarékosabb módon kell kialakítani, hogy a helyszínen történő alkalmazás során a lehető legkisebb mértékűre lehessen korlátozni az elektromosáram-fogyasztást,

— a felügyeleti lánc szorosabbra fűzése érdekében a rendszernek képesnek kell lennie arra, hogy egy, a berendezések paramétereit, a minták számát, a műveleti lépéseket stb. rögzítő adatrögzítő berendezés segítségével valamennyi műveleti lépést valós időben nyomon tudjon követni. Ez a műveleti szoftver megfelelő újratervezésével valósítható meg.

65. A moduláris rendszer prototípusának kidolgozása utáni szakaszként a rendszer validálása, tesztelése és a rendszerrel kapcsolatos képzések következnek, így biztosítandó, hogy a rendszer az IFE13 során már működőképes legyen.

66. A fent említett általános technikai követelményeken túlmenően, a továbbfejlesztésre vonatkozó előírások és a sajátos műszaki rendszerkövetelmények a későbbiekben az NG09 részletes megállapításain és a nemesgázokkal foglalkozó, 2010 második negyedévére tervezett szakértői találkozó során folytatandó technikai megbeszélések eredményein fognak alapulni. Mindazonáltal ez a javaslat az NG09 alkalmával folytatott szakértői megbeszélések főbb megállapításainak és következtetéseinek a felhasználásával készült el, és azok a jelentéstételre és a projektre vonatkozó követelmények tekintetében várhatóan nem módosulnak.

Előnyök

67. A nemesgáz-érzékelő képesség megerősítése kulcsfontosságú követelmény a helyszíni ellenőrzési rendszer működőképessége, és ily módon a CTBT ellenőrzési rendszerének hatékonysága és hitelessége szempontjából. A projekt eredményeképpen várhatóan még az IFE13 előtt elkészül a két pár moduláris kiegészítő szenzorral rendelkező, teljes mértékben működőképes és könnyen hordozható alapegység. Ez a helyszíni ellenőrzések során jelentős operatív eredményekhez vezet majd a nemesgáz-érzékelő képesség tekintetében, mégpedig úgy, hogy a rendszer megőrzi az 1 mBq/m^3 nagyságrendű érzékelő képességét.

68. Az előirányzott moduláris rendszer a meglévő hardver egy adott OSI-misszió előtti gyors továbbfejlesztését is lehetővé teszi, egyszerűen további érzékelő modulokat integrálva az alaprendszerhez nagy teljesítményű plug-inek formájában. Ezen túlmenően nagymértékben megkönnyíti a helyszíni ellenőrzés ideje alatti karbantartást és az alkatrészek felszerelését.

A projekt időtartama

69. A hasonló technikai áttervezési projektek során szerzett tapasztalatok alapján arra lehet számítani, hogy a kitűzött célt egy kétfős mérnöki csapat kétéves folyamatos munkával éri majd el; a teljes projekt maximális időtartama két év.

70. A projekt a tervek szerint 2010 harmadik negyedévében kezdődik és 2012-ig fog tartani. A projekt tekintetében megállapított szakaszok és határidők a következők:

— I. szakasz: A koncepció kidolgozása és a terv elkészítése 2010. III–VI.

— II. szakasz: Az OSI XeFDS prototípusának elkészítése 2011. I–II.

— III. szakasz: A prototípus tesztelése és a koncepció finomítása 2011. III.

— IV. szakasz: A finomított prototípus tesztelése 2011. IV.

— V. szakasz: Az OSI XeFDS finomított prototípusának elkészítése 2012. I–III. (egy alapegység, négy szenzor/két pár szenzor)

— VI. szakasz: A rendszer átadása és a berendezés megismerését célzó első képzés 2012. IV.

71. A projekten belül az egyes szakaszok tekintetében megállapított határidők rugalmasak. Mindazonáltal a helyszíni ellenőrzések során alkalmazott nemesgáz-érzékelő rendszerért felelős ideiglenes ellenőrök kiképzése kötelező feltétel ahhoz, hogy a rendszer a tervezett IFE13 során működhessen. Következésképpen az egy alapegységből és két pár moduláris elemzési egységből álló, tesztelt OSI XeFDS átadásának határideje 2012. december 31. A rendelkezésre álló idő szűkösségére tekintettel erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a projekt alkalmazási szakaszának (0. szakasz) elkezdésére és lefolytatására a koncepció kidolgozását és a kezdeti terv elkészítését jelentő szakasszal (1. szakasz) egyidejűleg kerüljön sor.

III. IDŐTARTAM

A projektek végrehajtásának teljes becsült időtartama 18 hónap.

IV. KEDVEZMÉNYEZETTEK

Az e határozat alapján támogatandó projektek kedvezményezettjei a CTBT valamennyi aláíró állama, továbbá a CTBTO előkészítő bizottsága.

A „technikai segítségnyújtási” projektelem kedvezményezett államainak végleges kiválasztására az illetékes tanácsi munkacsoport keretében a végrehajtó szerv és a főképviselő közötti konzultációk során kerül sor. A végső döntésnek a végrehajtó szerv által e határozat 2. cikke (2) bekezdésének megfelelően benyújtott javaslatokon kell alapulnia.

V. VÉGREHAJTÓ SZERV

A projektek technikai végrehajtására a CTBTO előkészítő bizottsága kap megbízást. A projekteket közvetlenül a CTBTO előkészítő bizottságának személyzete, és a CTBT aláíró államainak szakértői vagy vállalkozói hajtják végre. A vállalkozók általi végrehajtás esetében az e határozattal kapcsolatos bármely árunak, munkának vagy szolgáltatásnak a CTBTO előkészítő bizottsága általi beszerzését az Európai Bizottság és a CTBTO előkészítő bizottsága között kötendő finanszírozási megállapodásban foglaltak szerint kell elvégezni.

A végrehajtó szerv feladata a következők elkészítése:

— félidős jelentés a projektek végrehajtásának első hat hónapja után,

— végleges jelentés a projektek végrehajtásának végét követően legfeljebb egy hónappal.

A jelentéseket a főképviselőhöz kell benyújtani.

VI. HARMADIK FELEK RÉSZVÉTELE

A projekteket 100 %-ban ez a határozat finanszírozza. A CTBTO előkészítő bizottságának és a CTBT aláíró államainak szakértői részt vevő harmadik félnek tekinthetők. E szakértők munkájukat a CTBTO előkészítő bizottságának szakértőire vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően végzik.